

Súd: Okresný súd Prievidza
Spisová značka: 13Csp/88/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3820205483
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Marianna Hašková
ECLI: ECLI:SK:OSPD:2021:3820205483.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prievidza, sudkyňou Mgr. Mariannou Haškovou, v právnej veci žalobkyne: BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, so sídlom Boulevard Haussmann 1, 75009 Paríž, Francúzsko, konajúcej prostredníctvom BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočka zahraničnej banky, IČO: 47 258 713, so sídlom Karadžičova č. 2, Bratislava, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Marek Czompoly, s.r.o., IČO: 47 234 547, so sídlom Bratislava, Ventúrska 16, proti žalovanej: X. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. K., S. č. XXX/XX, o zaplatenie 1542,02 eura s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 1542,02 eura s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 1542,02 eura od 19.06.2018 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Vo zvyšku súd žalobu žalobcu z a m i e t a.

III. Žalobca m á nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 23,14%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca žalobou podanou na Okresný súd Prievidza dňa 18.12.2021 uplatnil nárok voči žalovanej na zaplatenie sumy 1542,02 eura spolu s úrokmi z dlžnej úverovej istiny vo výške 27,48% ročne zo sumy 1286,76 eura od 19.06.2018 až do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1542,02 eura od 19.06.2018 do zaplatenia, ako i nárok na náhradu trov konania. S účinnosťou ku dňu 30.06.2016 došlo k cezhraničnému zlúčeniu spoločnosti CETELEM SLOVENSKO a.s. (zanikajúca spoločnosť) so žalobcom (nástupnícka spoločnosť). Žalobca sa tak stal univerzálnym právnym nástupcom spoločnosti CETELEM SLOVENSKO a.s.. Ďalej uviedol, že dňa 24.10.2014 uzavrel právny predchodca žalobcu (CETELEM SLOVENSKO a.s.) ako veriteľ a žalovaná ako dlžník zmluvu o revolvingovom spotrebiteľskom úvere a vydaní kreditnej karty podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý revolvingový úver vo výške úverového rámca do 5.000,- eur na financovanie kúpy spotrebného tovaru, pričom reálne vyčerpala sumu 1617,74 eura (sumu 1494,63 eura žalovaná čerpala výbermi hotovosti z bankomatov a platbami na vybraných obchodných miestach a sumu 123,11 eura predstavujú poplatky). Zároveň bola žalovaná povinná úver vrátiť s dohodnutými úrokmi a poplatkami formu dohodnutých mesačných splátok. Žalovaná svoj záväzok splácať úver riadne a včas neplnila, zaplatila len časť, a to sumu 485,34 eura. Na predžalobné výzvy žalobcu nereagovala. V dôsledku neplnenia dohodnutých splátok zo strany žalovanej veriteľ vyhlásil dňa 18.06.2018 mimoriadnu splatnosť úveru, čím sa stal dlh žalovanej splatný v celom rozsahu. Žalovaná dlhuje z titulu zvyšku úverovej istiny 1286,76 eura, zmluvných dlžných úrokov v sume 206 eur, dlžného poistného 49,26 eura, t. j. celkom 1542,02 eura a je povinná zaplatiť žalobcovi aj zmluvné úroky 27,48% ročne zo sumy 1286,76 eura od 19.06.2018 do zaplatenia a úroky z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 1542,02 eura od 19.06.2018 do zaplatenia.

2. Žalovaná na pojednávaní dňa 11.08.2021 poukázala na to, že o dlhu vie a že mala od spoločnosti CETELEM kreditnú kartu, ktorú užívala a ktorú aj splácala podľa svojich možností a schopností, avšak v súčasnosti ju splácať nevie. Uviedla, že je slobodná, nezamestnaná, evidovaná na úrade práce a má vyživovaciu povinnosť k 2 maloletým deťom. Poukázala na to, že chce požiadať o osobný bankrot.

3. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalovanej a listinnými dôkazmi, a to najmä: žalobou, výpisom žalobcu z obchodného registra, výpisom žalobcu z OR SR, plnomocenstvom, zmluvou o spotrebiteľskom úvere a zmluvou o revolvingovom spotrebiteľskom úvere a vydaní kreditnej karty a rámcova zmluva o poskytovaní platobných služieb zo dňa 24.10.2014, výpisom z úverového účtu žalovanej, oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti revolvingového úveru, doručenkou, vyčíslením náhrady trov konania, ospravedlnením žalobcu a PZ žalobcu zo dňa 18.05.2021 a zo dňa 21.06.2021, úradným záznamom, na základe čoho zistil tento skutkový stav:

4. Dňa 24.10.2014 uzavrela spoločnosť CETELEM SLOVENSKO a.s., Bratislava ako veriteľ a žalovaná ako dlžník zmluvu o spotrebiteľskom úvere a zmluvu o revolvingovom spotrebiteľskom úvere a vydaní kreditnej karty a Rámcovú zmluvu o poskytovaní platobných služieb. Touto zmluvou bol žalovanej poskytnutý spotrebiteľský úver 494,- eur na kúpu tovaru, ktorý úver mala žalovaná splácať dohodnutým spôsobom. Uvedený úver nebol predmetom konania. V časti 2. účastníci uzavreli zmluvu o revolvingovom úvere a vydaní kreditnej karty, ktorou veriteľ poskytol žalovanej úverový rámec do výšky 5.000,- eur s aktuálnou výškou úverového rámca 600,- eur, s výškou mesačnej splátky minimálne 5% z dlžnej čiastky, splatnosťou splátky v 10.deň v mesiaci, výškou úrokovej sadzby 28,68%, RPMN 46,36%, poplatkom za poistenie 3,33 %. V zmluve sa uvádza, že dlžník je oprávnený čerpať revolvingový úver formou financovania nákupu tovaru alebo služieb v obchodných miestach, výberom finančných prostriedkov v hotovosti pomocou karty v miestach na to určených, prevodom na účet dlžníka. CETELEM a.s. eviduje čerpanie a splácanie revolvingového úveru na úverovom účte, informuje dlžníka prostredníctvom výpisu z úverového účtu dohodnutým spôsobom. Zmluva ďalej upravuje podmienky splácania revolvingového úveru, poistenie, následky porušenia povinnosti klientom a podobne.

5. Z výpisu účtu žalovanej vyplýva prehľad jednotlivých debetných a kreditných operácií za dobu od 30.10.2015 do 10.06.2018. Ku dňu zosplatnenia bol dlh na istine 1286,76 eura, úrokoch, poplatkov a poistení 255,26 eura. Po zosplatnení žalovaná uhradila sumu 20,- eur. Z potvrdenia odfinancovania peňažných prostriedkov na úverovom účte XXXXXXXXXXXXXXXX vyplýva, že žalovaná vyčerpala finančné prostriedky od 30.10.2015 do 23.09.2017 v celkovej výške 1494,63 eura formou výberu z bankomatov, financovaním cez POS terminál a to v rôznych sumách. Z potvrdenia prijatí splátok registrovaných na úverovom účte žalovanej vyplýva, že za dobu od 30.10.2015 do 10.06.2018 uhradila žalovaná celkom sumu 465,34 eura, a to rôznymi platbami.

6. Z oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti revolvingového úveru č. XXXXXXXXXXXXXXXX vyplýva, že CETELEM SLOVENSKO a.s. pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru ku dňu 18.06.2018. Žalovaný bol vyzvaný k úhrade úverovej istiny 1286,76 eura, dlžných úrokov, poplatkov a poistného 255,26 eura.

7. Z vyjadrenia žalovanej vyplýva, že zmluvu o revolvingovom úvere podpísala, finančné prostriedky vyčerpala a na splatenie dlhu však uhradila celkom sumu 465,34 eura tak ako tvrdil žalobca. Dôvodnosť žalovaného nároku ponechala na úvahu súdu.

8. Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

9. Podľa § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššej prípustnej výške.

10. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom ku dňu uzavretia zmluvy spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

11. Podľa § 2 písm. d/ citovaného zákona, zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

12. Vychádzajúc zo skutkových zistení v predmetnej veci a citovaných ustanovení zákona, považoval súd žalobu žalobcu za čiastočne dôvodnú. V konaní bolo preukázané, že medzi žalobcom a žalovanou bola uzavretá dňa 24.10.2014 zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorou poskytol žalobca ako veriteľ žalovanej úver vo výške 494,- eur, pričom išlo o spotrebiteľský úver za účelom financovania kúpy tovaru. Zároveň predmetnou zmluvou uzavreli strany sporu aj zmluvu o revolvingovom spotrebiteľskom úvere a vydání kreditnej karty a Rámcovú zmluvu o poskytovaní platobných služieb, na základe ktorej poskytol žalobca žalovanej revolvingový úver prostredníctvom kreditnej karty, a to v celkovej výške vyčerpaných úverových prostriedkov vo výške 1494,63 eura. Uvedená skutočnosť vyplýva z výpisu z úverového účtu k tomuto úverovému prípadu a taktiež z potvrdenia odfinancovania peňažných prostriedkov na úverovom prípade XXXXXXXXXXXXXXXX. Žalovaná uhradila do zosplatenia celkom sumu 465,34 eura.

13. Svojou povahou išlo o zmluvu o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka a zároveň i zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle citovaného ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch. Súd zistil, že zmluva má všetky zákonné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 citovaného zákona. Žalovaná poskytnutý úver spolu s dohodnutým zmluvným úrokom riadne nespĺcala, preto veriteľ pristúpil v súlade s časťou 3. bod 4 Následky porušenia povinností klienta v ods. 4.1 zmluvy k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti revolvingového úveru. Uvedené skutočnosti neboli medzi stranami sporu sporné. V dôsledku mimoriadnej splatnosti úveru nastala splatnosť všetkých splátok a žalovaná sa dostala do omeškania so splatením celého úveru. V zmysle zmluvného dojednania došlo k zosplateniu úverovej istiny, dohodnutých úrokov a poplatkov. Z titulu úverovej istiny ku dňu zosplatenia dlhovala žalovaná sumu 1286,76 eura, z titulu úrokov, poplatkov za správu úveru a splatného poistného dlhovala žalovaná sumu 255,26 eura. Tieto skutočnosti žalovaná nenamietala. Z výpisu z úverového účtu vyplýva, že ku dňu zosplatenia úveru vykazoval žalobca ako dlh sumu 1562,02 eura. Žalovaná preukázateľne zaplatila ku dňu 10.06.2018 sumu 465,34 eura. Predmetom konania je suma 1542,02 eura spolu s uplatneným príslušenstvom. Súd žalobcovi priznal sumu 1542,02 eura, ktorú žalobca riadne preukázal a žalovaná ani nespochybňovala. Ide o sumu, ktorá predstavovala celkový dlh žalovanej v čase zosplatenia revolvingového úveru, ktorý pozostáva z istiny 1286,76 eura a splatných úrokov a poistenia v sume 255,26 eura. Žalovaná svoj záväzok splácať úver riadne a včas neplnila, zaplatila len časť, a to sumu 465,34 eura. Po zosplatení ešte uhradila sumu 20,- eur. Na výzvy žalobcu nereagovala. V dôsledku neplnenia dohodnutých splátok zo strany žalovanej veriteľ vyhlásil dňa 18.06.2018 mimoriadnu splatnosť úveru, čím sa stal dlh žalovanej splatný v celom rozsahu. Žalovaná dlhuje sumu 1542,02 eura, a to z titulu zvyšku úverovej istiny 1286,76 eura, z titulu zmluvných dlžných úrokov, poistenia a poplatkov sumu 255,26 eura a je povinná zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 1542,02 eura od 19.04.2018 do zaplatenia.

14. Súd zamietol nárok žalobcu v časti zmluvných úrokov, ktoré požaduje žalobca vo výške 27,48% ročne zo sumy 1286,76 eura od 19.06.2018 do zaplatenia. Podľa právneho názoru súdu žalobcovi zmluvný úrok po vyhlásení mimoriadnej splatnosti (rovnako napríklad i po uplynutí konečnej splatnosti úveru) nepatrí, pretože od tejto doby prináleží veriteľovi len nárok na úrok z omeškania. Súd pritom vychádza z uznesenia ÚS IV. 476/2012 zo dňa 18.09.2012, v zmysle ktorého Ústavný súd SR pripustil názor odvolacieho a prvostupňového súdu, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania /§ R 59/1998, 4Obo 143/1998/. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. ÚS SR v citovanom ustanovení konštatuje, že by namietané rozhodnutie bolo možné považovať za svojvoľné, alebo zjavne neodôvodnené, resp. že by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu. Súd poukazuje na to, že splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie

požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto podstatnom rozdielne spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatennej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. Defacto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa poprelí účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak by navyše odvolací súd takúto zmenu justifikoval, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však neponíma v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov. Uvedenou úvahou sa súd prirodzene dostáva aj v poradí k ďalšiemu zásadnému záveru, spočívajúcemu v skutočnosti, že keďže jednorazovým zosplatením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navyšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. Povedané inak v protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods.2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nar. vl. 87/1995 Z. z. Ak by sa žalobkyňa odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednaná dovoľavala aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatení úveru, neprešli by tieto nároky testom citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a nar. vl. alternatívne (podľa povahy zmluvnej úpravy) subsidiárne ani testom § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka (k tomu pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014). Preto súd žalobu žalobcu v časti zmluvných úrokov zamietol.

15. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojitosti s § 255 ods. 1, 2 CSP tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 23,14%. V konaní mal žalobca čiastočný úspech v rozsahu 61,57% (k 11.08.2021 predstavuje úspech žalobcu podľa rozhodnutia súdu sumu 1784,94 eura (istina 1542,02 eura a úrok z omeškania sumu 242,92 eura-

5% zo sumy 1542,02 eura od 19.06.2018 do 11.08.2021) z pôvodne uplatnenej sumy 2899,02 eura k 11.08.2021 (istina 1542,02 eura, zmluvný úrok 27,48% ročne zo sumy 1286,76 eura od 19.06.2018 do 11.08.2021 (1114,08 eura) a úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 1542,02 eura od 19.06.2018 do 11.08.2021 (242,92 eura), čo je 61,57%), žalovaná mala potom úspech v rozsahu 38,43%, teda čistý úspech žalobcu predstavuje 23,14%.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne v dvoch vyhotoveniach, prostredníctvom Okresného súdu Prievidza na Krajský súd v Trenčíne.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Exekučný poriadok). Ak ide o rozhodnutie vo veciach maloletých detí (rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloleté dieťa, styk s maloletým dieťaťom alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému dieťaťu), môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa § 370 a nasl. CMP.